

■ ■ ■ III. fejezet: Mellékletek ■

Az interjúkészítők névsora

Zárójelben az interjúk száma

Apró István (2)	Kovács Nándor
Árok Ferenc	Krekity Olga (2)
B. M.	Krizsán Mónika
Bálint József	Kubinyi Tamás
Bálint Sándor	(k-i.)
Berényi Klára	(kn.)
Beszédes István	m
Bódis Gábor	Molnár Veress Pál
Borbély Zsolt Attila	Móricz Lajos
Botlik József (4)	MR. (2)
Csíkos Zsuzsa	Náray Éva
Csincsik Zsolt	Németh B. László
Csordás Mihály	Németh Tünde
Dezső János (2)	Ónódi János (2)
Drahos István	Pataky István
Fodor István	Pertics Péter (13)
Friedrich Anna (2)	Sebestyén Imre (4)
Friedrich Anna és Sebestyén Imre	Shlett István
Gazda Árpád	Sifflis Zoltán
Gruber Enikő (2)	Sinkovits Péter (3)
Gruik Ibolya (8)	Szaniszló Ferenc (2)
Gruik Zsuzsanna	Szokolai Zsuzsa (3)
Hornyik Miklós (2)	Tari István
Horváth Ágnes (3)	Tarján Valéria
Ilic Angéla	Ternováczy István (2)
Junger Ferenc (2)	Tóth Livia
Kabók Erika	Tóth Sz. László
Keszég Károly	Vajda János
Király János (4)	Vicei Károly
Kormos László	5 ismeretlen

Az interjúk címjegyzéke

- „Az ember akarata a világ akarata” – (Beszédes István)
- „Hova tűnt a sok virág” – (Ónódi János)
- A Délvidék ütőere Adán – (Király János)
- A Kárpát-medencében a nemzeti identitás nem természetes állapot – (Ternovác István)
- A közösségvállalás a legfontosabb – (Krizsán Mónika)
- A munka ürügyén – (Junger Ferenc)
- A Potisje pszichológusa – (Király János)
- A pszichológus szemével – (Szaniszló Ferenc)
- A szerb gyerekek verik a magyarokat – (Ternovác István)
- A szerepzavar ára – (Friedrich Anna és Sebestyén Imre)
- A világ figyelmének a középpontjában – (Pertics Péter)
- Aggasztó jelek a Délvidéken – (Kubinyi Tamás)
- Akarni és félni a változásokat – (Apró István)
- Ariadné fonala – (Bálint Sándor)
- Autonómia a konfliktusok megelőzésére – (Friedrich Anna)
- Az anyanyelvi tanítóképzés jövője – (Kabók Erika)
- Az autonómia esélyei – (Botlik József)
- Az együttgondolkodás új formáinak keresése – (Szokolai Zsuzsa)
- Az elmúlt év legjelentősebb társadalomelméleti művei – (A Kilátó körkérdése)
- Az igazi önszerveződés még várat magára – (k-i.)
- Az iskolai reformokról – (Gruik Ibolya)
- Az MVSZ JOT és a vajdasági pártok – (Sebestyén Imre)
- Balkáni kréta – (Szaniszló Ferenc)
- Beszélgetés a Duna Televízióról – (Siflis Zoltán)
- Beszélgetés dr. Hódi Sándorral – (Drahos István)
- Csillagokban a jövőnk!? – (Móricz Lajos)
- Délvidéki ki kicsoda – (MR.)
- Délvidéki magyarok a balkáni viharban – (Sinkovits Péter)
- Egyházi és vallási közösségek szerepe a vajdasági magyarok identitásának megőrzésében – (Ilić Angéla)
- Egy szelet kenyér erejéig – (Molnár Veress Pál)
- Egyéni sorsszervezés, kollektív tudat – (Krekity Olga)
- Életben maradni – légüres térben – (Szokolai Zsuzsa)
- Érdekképviselő a háborúban – (Gazda Árpád)

- Esélyek és remények Trianon meghaladására – (Borbély Zsolt Attila)
- Esélyteremtés és jövőépítés – (Csincsik Zsolt)
- Esti kérdés – (Hornyik Miklós)
- Eszmény és valóság – (Gruik Ibolya)
- Félelmeink naplója – (Sinkovits Péter)
- Félig üres vagy félig tele a pohár? – (Tóth Livia)
- Feszültségforrások semlegesítése – (Bálint József)
- Futball-labda az Olimpuszon – (Árok Ferenc)
- Háromszintű autonómiakonceptió a Vajdaságban – (MR.)
- Identitás útvesztőkkel – (Fodor István)
- Intelligencia és lelki habitus – (Gruik Ibolya)
- Interetnikus kapcsolatok – (Németh B. László)
- Jugoszlávia egy új játszma kezdetén – (Pataky István)
- Kábítószér – (Tari István)
- Ki kicsoda 2002? – (Király János)
- Köszönöm, drágám! – (Berényi Klára)
- Közéleti lexikon – (Gruik Ibolya)
- Lemorzsolódott a tagság – (Pertics Péter)
- Lépni kell – (B. M.)
- Lesz-e magyar autonómia? – (Pertics Péter)
- Létélmény és valóság – (Junger Ferenc)
- Magatartásformák és társadalmi viszonyok – (Hornyik Miklós)
- Magyar–magyar viszonyok – (Pertics Péter)
- Meddig tart a holtomiglan-holtodiglan? – (Gruik Ibolya)
- Mentsük meg az életet! – (Fodor István)
- Mennyire beteg a nemzet – (A 7 Nap körkérdése)
- Merítsünk hitet a múltból! – (Kovács Nándor)
- Mi fán terem a nemzetstratégia? – (Pertics Péter)
- Miben segít az üzemi pszichológus? – (Csíkos Zsuzsa)
- Miért hazudnak a politikusok? – (Pertics Péter)
- Mikor kötünk házasságot? – (Horváth Ágnes)
- Mintaértékű autonómatörekvések – (Németh Tünde)
- Mit rejteget a *Vajdasági ki kicsoda 2004?* – (Horváth Ágnes)
- Négyfelé tört magyarság – (Bódis Gábor)
- Nem toleranciára van szükség, hanem jogállamra! – (Szokolai Zsuzsa)
- Nemzeti sztereotípiák – (Gruik Ibolya)

- Nemzetközi jogbiztonságot a kisebbségeknek – (Pertics Péter)
- Népünk legfőbb gondja mentális természetű – (Botlik József)
- Nincs mód a közeledésre – (Pertics Péter)
- Nincs remény önálló Vajdaságra – (Sebestyén Imre)
- Nyelv és identitás – (Apró István)
- Ollóval kaszabolt határok – (Pertics Péter)
- Önelégültség vagy tudatos önismeret – (Csordás Mihály)
- Önmagunk nyomában – (Gruik Ibolya)
- Önmagunk vállalása – (Náray Éva)
- Összetett élethelyzetek – (Sinkovits Péter)
- Porlunk mint a szikla – (Kormos László)
- Pszichológiai portré – (Gruik Zsuzsanna)
- Semmi sem lett az ígéretekből – (Pertics Péter)
- Schengen után. Beszélgetés Hódi Sándorral a *Mi fán terem a nemzetstratégia?* című könyve megjelenése apropóján – (Gruber Enikő)
- Stresszintézet Adán?! – (Keszég Károly)
- Szakadás a VMDK vezetőségében? – (Sebestyén Imre)
- Szellemi értékeink tárháza – (Horváth Ágnes)
- Szerbia: a választások vesztese maga az ország – (Dezső János)
- Szerbiát senki sem érti – (A *Napló* számára készített interjú)
- Szerbiát senki sem érti – (Ónódi János)
- Szinglik és emancipáció – (Gruik Ibolya)
- Színre lép a munkapszichológus – (Király János)
- Tavaszi nagytakarítás – (k. o.)
- Távlátvesztésünk megelőzése – (m)
- Telefonbetyárok – (Tarján Valéria)
- Toronyfestés és pszichológia – (Tóth Sz. László)
- Trianonról felszabadultan – (Vicei Károly)
- Túl kell lépnünk a régi sémákon – (Pertics Péter)
- Új feladatok előtt – (Pertics Péter)
- Új helyzet a Vajdaságban – (Botlik József)
- Új magyar érdekszövetség alakul Vajdaságban – (A *Svet* interjúja)
- Új törekvések a pszichológiában – (Vajda János)
- Vajdaság autonómiája – (Sebestyén Imre)

- Vajdaság: növekvő esélyek – növekvő veszélyek, avagy az átalakulás paradoxona – (Shlett István)
- Vajdasági helyzet – (Dezső János)
- Vajdasági magyar autonómiatervezet – (kn.)
- Vakvágányon – (Pertics Péter)
- Várakozási feszültségben a Vajdaság – (Botlik József)
- Visszatekintés. Pszichológiai ars poeticám – (Gruber Enikő)

Az interjúk bibliográfiai adatai

- Apró István: Akarni és félni a változásokat. *Magyar Szó. Kilátó*, 1987. nov. 21.
Nyelv és identitás. *Magyar Szó*, 1989. júl. 15.
- Árok Ferenc: Futball-labda az Olimpuszon. *Magyar Szó. Kilátó*, 1978. júl. 22.
- Az elmúlt év legjelentősebb társadalomelméleti művei. *Magyar Szó. Kilátó*, 1983. febr. 5.
- B. M.: Lépní kell. *Néplap*, 1989. nov. 6.
- Bálint József: Feszültségforrások semlegesítése. *Dolgozók*, 1981. jún. 25.
- Bálint Sándor: Ariadné fonala. *Magyar Szó*, 1981. jún. 14.
- Berényi Klára: Köszönöm, drágám! *Újvidéki Rádió. Női hullámhossz*, 2007. márc. 5.
- Beszédes István: „Az ember akarata a világ akarata”. *Képes Ifjúság*, 2000. jan. 18.
- Bódis Gábor: Négyfelé tört magyarság. *Napló*, 1992. ápr. 1.
- Borbély Zsolt Attila: Esélyek és remények Trianon meghaladására. *Havi Magyar Fórum*, 1997. júl.
- Botlik József: Várakozási feszültségben a Vajdaság. *Magyar Nemzet*, 1992. jan. 3.
Az autonómia esélyei. *Magyar Nemzet*, 1996. júl. 29.
Új helyzet a Vajdaságban. *Magyar Nemzet*, 1997. febr. 17.
Népünk legfőbb gondja mentális természetű. *Magyar Nemzet*, 1997. dec. 8.
- Csikos Zsuzsa: Miben segít az üzemi pszichológus? *Magyar Szó*, 1977. ápr. 3.
- Csincsik Zsolt: Esélyteremtés és jövőépítés. *Magyar Szó. Hétféje*, 2005. dec. 3.
- Csordás Mihály: Önelégültség vagy tudatos önismeret. *Üzenet-díj. 7 Nap*, 1986. okt. 17.
- Dezso János: Vajdasági helyzet. *Kossuth rádió*, 2000. aug. 27.
Szerbia: a választások vesztese maga az ország. *Kossuth rádió. Világóra*, 2004. okt. 10. és 14.
- Drahos István: *Beszélgetés dr. Hódi Sándorral*. Ausztrália, Sydney, 1993. nov. 6.
- Fodor István: Mentsük meg az életet! *Magyar Szó*, 1997. nov. 23.
Identitás útvesztőkkel. *Magyar Szó*, 2001. jan. 28.
- Friedrich Anna: Autonómia a konfliktusok megelőzésére. *Magyar Szó*, 1995. márc. 12.

- Friedrich Anna és Sebestyén Imre: A szerepzavar ára. *Magyar Szó*, 1994. máj. 19.
- Gazda Árpád: Érdekképviselet a háborúban. *Romániai Magyar Szó*, 1994. dec. 14.
- Gruber Enikő: *Schengen után. Beszélgetés Hódi Sándorral a Mi fán terem a nemzetstratégia? című könyve megjelenése apropóján*. 2007. Kézirat. *Visszatekintés. Pszichológiai ars poeticám*. 2007. Kézirat.
- Gruik Ibolya: Intelligencia és lelki habitus. *Magyar Szó*, 2005. máj. 28.
Közéleti lexikon. *Magyar Szó. Közéletünk*, 2005. okt. 3.
Meddig tart a holtomiglan-holtodiglan? *Magyar Szó*, 2006. ápr. 1., 2.
Az iskolai reformokról. *Magyar Szó*, 2006. máj. 1–2.
Eszmény és valóság. *Magyar Szó*, 2006. máj. 25.
Önmagunk nyomában. *Magyar Szó. Kilátó*, I. rész: 2006. nov. 25–26., II. rész: 2006. dec. 2–3., III. rész: 2006. dec. 9–10., IV. rész: 2006. dec. 16–17.
Szinglik és emancipáció. *A Magyar Szó 2007. évi naptára*. 2006. nov. Nemzeti sztereotípiák. *Magyar Szó. Kilátó*, 2007.
- Gruik Zsuzsanna: *Pszichológiai portré*. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából meghirdetett pályázat díjnyertes pályaműve, 2005.
- Hornyik Miklós: Magatartásformák és társadalmi viszonyok. *Újvidéki Televízió*, 1985.
Esti kérdés. *Duna Televízió*, 1999. szept. 6., illetve *Új Horizont*, 2000. jan.–febr.
- Horváth Ágnes: Mit rejteget a Vajdasági kicsoda 2004? *Magyar Szó*, 2006. jan. 14–15.
Szellemi értékeink tárháza. *Magyar Szó*, 2006. jan. 21–22.
Mikor kötünk házasságot? *Magyar Szó. Hétféle*, 2007. ápr. 21–22.
- Ilić Angéla: *Egyházi és vallási közösségek szerepe a vajdasági magyarok identitásának megőrzésében*. 2006. ápr. 13.
- Junger Ferenc: A munka ürügyén. *Magyar Szó*, 1976. ápr. 14.
Létélmény és valóság. *Magyar Szó*, 1978. aug. 26.
- (k-i.): Az igazi önszerveződés még várat magára. *Kikindai Újság*, 2002. nov. 29.
- Kabók Erika: Az anyanyelvi tanítóképzés jövője. *Magyar Szó*, 1989. okt. 12.
- Keszég Károly: Stresszintézet Adán?! *Újvidéki Televízió*, 1988.
- Király János: A Pötisze pszichológusa. *Magyar Szó. Tiszavidék*, 1975. aug. 29.
Színre lép a munkapszichológus. *Magyar Szó. Tiszavidék*, 1977. szept. 23.
Ki kicsoda 2002? *Tiszavidéki Heti*, 2002. ápr. 10.
A Délvidék ütőere Adán. *Tiszavidéki Heti*, 2002. júl. 3.

- (kn.): Vajdasági magyar autonómiatervezet. *Szabad Újság*, 1992. máj. 14.
 Kormos László: Porlunk mint a szikla. *HUNSOR-Info Media. Hungarian Swedish Online Resources*, 2000. okt.
- Kovács Nándor: Merítsünk hitet a múltból! *Hét Nap*, 2002. máj. 22.
- Krekity Olga: Egyéni sorsszervezés, kollektív tudat. *Szabad Hét Nap*, 1998. dec. 2.
 Tavaszi nagytakarítás. *Szabad Hét Nap*, 1995. ápr. 20.
- Krizsán Mónika: A közösségvállalás a legfontosabb. *Képes Ifjúság*, 2006. jan. 25.
- Kubinyi Tamás: Aggasztó jelek a Délvidéken. *Magyar Fórum*, 1999. júl. 22.
 m: Távlátvesztésünk megelőzése. *Magyar Szó*, 1992. dec. 11.
- Mennyire beteg a nemzet? *7 Nap*, 1989. ápr. 14.
- Molnár Veress Pál: Egy szelet kenyér erejéig. *Magyar Fórum*, 1993. ápr. 1.
- Móricz Lajos: Csillagokban a jövőnk!? *Újvidéki Televízió. Halló, Tv!*, 1985.
- MR.: Háromszintű autonómiakonceptió a Vajdaságban. *Kossuth rádió. Szülőföldünk – Határok nélkül*, 2003. okt. 9.
 Délvidéki ki kicsoda. *Kossuth rádió. Szülőföldünk – Határok nélkül*, 2005. szept. 22. és 23.
- Náray Éva: Önmagunk vállalása. *Magyar Szó*, 1989. dec. 31.
- Németh B. László: Interetnikus kapcsolatok. *Kossuth rádió. Szülőföldünk – Határok nélkül*, 2003. nov. 17.
- Németh Tünde: Mintaértékű autonómiatörekvések. *Erdélyi Napló*, 1996. júl. 3.
- Ónódi János: „Hova tűnt a sok virág”. *Ország – Határ*, 1992. jún. 8.
 Szerbiát senki sem érti. *Napló*, 1992. szept. 24.
- Pataky István: Jugoszlávia egy új játszma kezdetén. *Magyar Nemzet. Külföld*, 2000. okt. 21.
- Pertics Péter: Ollóval kaszabolt határok. *Magyar Szó*, 1992. febr. 9.
 A világ figyelmének a középpontjában. *Magyar Szó*, 1992. júl. 5.
 Nemzetközi jogbiztonságot a kisebbségeknek. *Magyar Szó*, 1992. nov. 22.
- Új feladatok előtt. *Magyar Szó. Tiszavidék*, 1993. júl. 14.
- Túl kell lépünk a régi sémákon. *Magyar Szó*, 1993. szept. 26.
- Nincs mód a közeledésre. *Magyar Szó*, 1994. ápr. 3.
- Semmi sem lett az ígéretekéből. *Magyar Szó*, 1994. ápr. 22.
- Lemorzsolódott a tagság. *Magyar Szó*, 1994. júl. 3.
- Mi fán terem a nemzetstratégia? *Aracs*, 2006/1.
- Miért hazudnak a politikusok? *Hitel*, 2007. december 2.

- Vakvágányon. *Aracs*, 2007/3.
Magyar–magyar viszonyok. *Híd*, 2007.
Lesz-e magyar autonómia? *Létünk*, 2007.
- Sebestyén Imre: Nincs remény önálló Vajdaságra. *Magyar Nemzet*, 1992. okt. 23.
Vajdaság autonómiája. *Magyar Nemzet*, 1993.
Szakadás a VMDK vezetőségében? *Magyar Szó*, 1994. márc. 20.
Az MVSZ JOT és a vajdasági pártok. *Magyar Szó*, 2000. ápr. 7.
- Shlett István: Vajdaság: növekvő esélyek – növekvő veszélyek, avagy az átalakulás paradoxona. Kisebbségnevezőben. *Társadalmi Szemle*, 1991/7.
- Siflis Zoltán: *Beszélgetés a Duna Televízióról*. 2004. máj. 8.
- Sinkovits Péter: Összetett élethelyzetek. *Magyar Szó*, 1984. ápr. 14.
Délvidéki magyarok a balkáni viharban. *Új Szó*, 1999. okt. 6.
Félelmeink naplója. *Magyar Szó. Kilátó*, 1999. okt. 9.
- Szaniszló Ferenc: A pszichológus szemével. *MTV*, Budapest, 1991 augusztusában.
Balkáni krétakör. *MTV*, Budapest, 2004. nov. 29.
- Szerbiát senki sem érti. *Napló*. 1993. szept. 24.
- Szokolai Zsuzsa: Életben maradni – légüres térben. *Kikindai Újság*, 2001. okt. 19.
Az együttgondolkodás új formáinak keresése. *Kikindai Újság*, 2001. okt. 26.
Nem toleranciára van szükség, hanem jogállamra! *Kikindai Újság*, 2004. jún. 10.
- Tari István: Kábítószér. *Képes Ifjúság*, 1987. dec. 8.
- Tarján Valéria: Telefonbetyárok. *Jó Pajtás*, 1988. jan. 7.
- Ternovác István: A Kárpát-medencében a nemzeti identitás nem természetes állapot. *Kossuth rádió. Szülőföldünk – Határok nélkül*, 2004. jan. 26.
A szerb gyerekek verik a magyarokat. *Kossuth rádió. Szülőföldünk – Határok nélkül*, 2004. febr. 8.
- Tóth Lívia: Félig üres vagy félig tele a pohár? *Hét Nap*, 2005. nov. 15.
- Tóth Sz. László: Toronyfestés és pszichológia. *Magyar Képes Újság*, 1978. aug. 1.
- Új magyar érdekszövetség alakul Vajdaságban. *Svet*, 1994. máj. 23.
- Vajda János: Új törekvések a pszichológiában. *Magyar Szó*, 1985. dec. 7.
- Vicei Károly: Trianonról felszabadultan. *Zentai Heti*, 2002. szept.

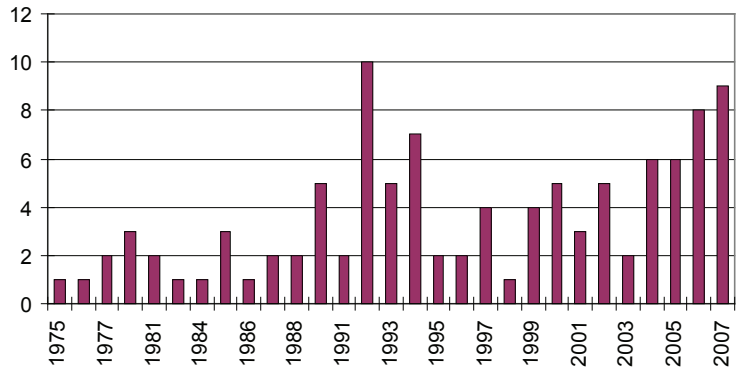

Az interjúk időbeli megoszlása

Az interjúk száma évenként

1975-1	1985-3	1993-6	2000-5	2007-10
1976-1	1986-1	1994-7	2001-3	
1977-2	1987-2	1995-2	2002-5	
1978-3	1988-2	1996-2	2003-2	
1981-2	1989-5	1997-4	2004-6	
1983-1	1991-2	1998-1	2005-6	
1984-1	1992-10	1999-4	2006-9	
Összesen: 108				

Az interjúk leggyakoribb témakörei

Az általam feldolgozott száznyolc interjúban az interjúkészítők mintegy hétszázötven kérdést tettek fel dr. Hódi Sándornak. A kérdéseket csoportosítani próbáltam. A leggyakoribb témakörök a következők voltak:

1. Kisebbségi helyzet (77)
2. A politikáról, politikusokról pszichológusszemmel (67)
3. Politikai helyzet (55)
4. Az autonómia kérdése (43)
5. Társadalmi-politikai önszerveződés (33)
6. Család, párkapcsolatok, házasság (32)
7. Állam, nemzet, kisebbség (29)
8. Devianciák, öngyilkosság (27)
9. Magyarok Világszövetsége (26)
10. Az anyaország, kettős állampolgárság, kisebbségi magyarság (25)
11. A sport, hogyan hat a sport a személyiségre (24)
12. A magyarság helyzete (23)
13. Nemzet, nemzeti sztereotípiák (23)
14. A Ki kicsoda lexikonról (23)
15. Az üzempszichológiáról általában, mit takar ez a munkakör (22)
16. Identitás, identitászavarok (22)
17. Jövőkép, tervek (17)
18. Oktatás, pályaválasztás (16)
19. Jugoszlávia bombázása (15)
20. Nemzetstratégia (14)
21. A pszichológiáról általában (13)
22. A pszichológiai kutatásról (12)
23. A nyelvhasználat, nyelv és identitás (11)
24. Publicisztika (10)
25. Magatartásformák és társadalmi viszonyok (9)
26. Közösségi élet (8)
27. Általános közérzet (8)
28. A vajdasági tudományos életről és műveltségről (8)
29. Alkalmasságvizsgálatok (7)

30. A pszichológiáról és a pszichológusról (7)
31. Társadalmi körülmények (7)
32. A vajdasági magyarság jellemzése (7)
33. Szervezetek, intézmények (7)
34. Létélmény és valóság (6)
35. Hogyan lett pszichológus? (2)

Név- és tárgymutató

- Ada 12, 39, 84
Adler 54
Ady 129, 130
agresszivitás 80, 102
agykérgi régiók 65
akadémikus pszichológia 54,
148, 149
Albánia 90
alkalmasságvizsgálatok 37, 39
alkalmazkodási készség 98, 99
alkalmazott pszichológia 23, 47,
54, 55, 148
alkati sajátosság 127
alkohol 63, 164
alkoholfogyasztás 44
alkoholizmus 79, 177
alkotás 64
Amerika 170
amerikai életstílus 179
amorális 80
analitikusok 30
analízis 31
angol 109, 120
angolok 128, 138, 140
anomiás állapot 178
antidemokratikus 177
antiszociális esetek 45
anyagi előnyök 50
anyanemzet 100
anya nyelv 94, 95, 96, 106, 142
anya nyelvi kultúra 97, 111
anyaország 91, 111, 113, 123, 140
anyaországiak 105, 141
Apró István 61, 62, 93, 97
arcnélküliség 98, 99
asszimiláció 107, 152
asszimilációs folyamat 106
asszimilálódott magyarok 104
autonóm közigazgatási egysé-
gek 180
autonómia 52, 73, 89, 90, 91, 92,
114, 115, 118, 132, 154,
181
azonosság tudat 46
ábránd 49
Ádám György 26
áldozat 55, 78
állam 103, 171
állam nyelv 93
államadósság 119
állameszme 141
államfő 180
államhatalom 176, 179
állami bürokrácia 177
állami ideológia 110
államközi egyezmény 24
állampolgárság 132, 142
államszerződések 91, 174
állatkísérletek 65, 145
állóképesség 61
álproblémák 102
átnevelés 56
Babits Mihály 125
Bagdy Emőke 26
Bajazid szultán 139
baleset 81
balesetveszély 66
balkáni háborúk 86
balkáni háborús események 167
baloldaliak 140
baráti körök 63
barátság 46, 64

- Barkóczi Ilona 26
baszkok 171
Bálint József 41
bátorság 128
beállítódás 164
befelé forduló 62
behaviorizmus 57, 58
beilleszkedési zavarok 44
beleérző 54
Belgium 171
Belgrád 152
belső beszéd 43
belső önrendelkezés 91, 92
Berényi Klára 162, 165
besúgók 182
Beszédes István 73
beszélgetés 9, 10, 13, 23, 33,
40, 43, 45
betegek 24, 34, 42, 44, 67
betegség 21, 31, 67
betelepítések 130
bevándorlás 170
békeszerződés 83
Bibó István 27, 112
bizalmatlanság 115, 143, 170
bizonyítani akarás 129
bizonytalanság 81, 109, 171, 183
bíróságok 164
bombázások 150, 151
Borbély Zsolt Attila 103, 104
Bosznia-Hercegovina 90
Botlik József 89, 91
Bódis Gábor 84, 85
Bölcs Leó 130
börtönök 56
börtönviselt személyek 56
bretonok 170
Budapest 8, 13, 22, 24, 25, 58, 92
Bulányi atya 26, 27
Bulgária 90
bulvárlap 121
butaság 99
Bükler, Spearman 28
büntetés 55, 56
bürokrácia 180
bűn 122, 134
bűncselekmény elkövetése 55
bűncselekmények 55
bűnhődés 55
cenzorok 99
cenzúra 99
célkitűzések 172
célok 75, 89, 90, 136
cigányok 109, 167, 168, 169
cinikus 75
Ciprus 173
civilizációs múlt 127
civilizációs veszélyforrások 116
családi konfliktus 34
család 19, 45, 46, 55, 60, 63, 71,
89, 117, 121, 136, 147,
160, 161, 185
csalódottság 115
Csányi Vilmos 22, 58
csehek 170
Csehszlovákia 90
cselekvés 60, 147, 171
cselekvési stratégiák 96
cselekvési tér 61
cselekvésvállalás 97, 98
Csoóri Sándor 113
csoportérdekek 27, 95
csoportok 30, 40, 71, 88, 125, 128,
180, 185
csoporttesztek 38
Csordás Mihály 42, 43, 56

- Csóka 84
csúsztatások 136
- deheroizálás 132
demográfiai helyzet 177
demokratikus iskolák 48
demokrácia 50, 116, 121, 178
depresszió 44, 46, 75, 76, 77, 79,
130, 154, 177
depresszív állapotok 41
devianciák 44
deviáns 60, 62, 63, 147, 177
délvidéki 10, 27, 32, 55, 73, 83,
119, 120, 151, 153, 173,
174, 180
diktatúra 48, 49, 66, 107, 151
diktátor 51, 70
diploma 24, 48
disputa 175
dogmatizmus 50
dohányosok 63
dohányzás 44, 63
döntés 19, 20, 42, 43, 110, 139, 153
drog 63
- Eckhardt Sándor 138
egészség 45, 46, 134
egészséges ember 67
egészséges élet 62
egészségház 42
egészségügy 41, 42, 43
Egészségügyi Világszervezet 67
egzakt kutatások 56
egyenlőség 50
egyenlőtlenség 126
egyesülési törekvések 170
Egyesült Királyság 173
egyetem 27, 34, 48
egyének 30, 60, 66, 89, 94, 126,
151, 180
- egyéni ambíciók 97
egyéni életstratégiák 85
egyéni érvényesülési vágy 177
egyéni képességek 36
egyéni lét értelmezése 45
egyéni szabadság 49
egyéni törekvések 74
egymásra mutogatás 136
együttélés 102, 124, 153, 162
együttműködés 41, 126, 180
Einstein 30
előítéletek 136
előzőtt magyarok 152
elcsatolt területek 91, 114
elfojtás 30
elit 27, 116, 120, 171, 179
ellentétek 159, 170
elmaradottság 136
elmebetegek 31
elmeosztály 43
elmélet 22, 53
elméleti konstrukciók 22, 23, 54
elméleti munka 146
elnyomás 46
előregedés 117
elszigeteltség 151
elvárások 60, 134, 142, 146
elvont embereszmény 149
elzásziak 171
emberek 7, 19, 21, 23, 24, 27, 31,
33, 34, 35, 37, 40, 41, 42,
43, 46, 47, 50, 55, 59, 60,
61, 63, 64, 65, 66, 67,
70, 71, 72, 73, 74, 78,
79, 80, 81, 83, 85, 87, 89,
94, 95, 98, 99, 102, 104,
107, 108, 109, 113, 115,
116, 117, 118, 119, 121,
122, 125, 126, 129, 131,
132, 133, 134, 137, 144,

- 145, 146, 147, 148, 149,
150, 151, 156, 159, 160,
162, 164, 165, 166, 170,
172, 173, 181, 182, 183,
184, 186
- emberek mentális állapota 46
- emberi elme 22
- emberi élet 49, 172
- emberi értékek 73, 74
- emberi jogok 107, 108
- emberi kapcsolatok 12, 16, 24,
32, 34, 46, 80, 94
- emberi kapcsolatrendszerek 126
- emberi reakciók 61
- emberi viselkedés 22, 47, 58,
60, 146
- emberi viszonyulások 89, 90
- emberi vonások 184
- emberiség 29, 68, 81, 108, 134
- emberismeret 183
- Eötvös Loránd Tudomány-
egyetem 32
- erőszakos mozgósítás 152
- esélyegyenlőség 178
- esszé 125, 150
- eszközként használ másokat 25
- eszmék 72, 102, 169
- etnikai feszültségek 90, 126
- etnikai közösség 83, 99, 100
- etnikai törésvonalak 170
- EU-tagok 173
- Európa 90, 101, 114, 117, 126,
138, 139, 175, 180
- európai integrációs folyamat
114, 136
- Európai Közösség 86, 108, 136
- európai modellek 90
- Európai Unió 171, 173
- európaiak 105
- európaiság 179
- extrovertált 40, 62
- élet 20, 21, 30, 41, 46, 50, 53,
56, 58, 60, 66, 71, 72,
73, 78, 79, 80, 81, 82,
85, 89, 90, 96, 115, 116,
117, 121, 126, 132, 133,
141, 144, 146, 147, 148,
151, 155, 158, 165, 171,
178, 180, 187
- élet értelme 81
- életbiztosító társaságok 160
- életesélyek 72
- életkilátásaink 46
- életminőség színvonalasése 187
- életmodell 77
- életpszichológia 56, 148
- életrajz 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16
- életstratégia 43, 124, 134, 177
- életszemlélet 77
- életszerveződésünk 62
- életszínvonal 61, 80, 115
- élettörténet 10, 59, 60
- életút 62, 146
- életviteli hibák 42
- én-azonosságunk 43
- én-ideál 45, 46
- én-közeli 75
- érdekek 27, 51, 85, 108, 112, 118,
120, 158, 171, 172, 173
- érdekellentétek 83, 102
- érdektelenség 61, 97
- éretlen 69
- értelemadás 71
- értelmiség 49, 66, 120, 121,
171, 172, 175
- értelmiség lecsúsúzása, 49
- értelmiségi réteg 85

- értékközvetítés 121
értékrend 19, 56, 60, 76, 77, 147
értékteremtés 121
értékválság 75
érmek 140
érzelmi kapcsolatot teremteni
 25, 78
érzelmileg kötődni 64
érvvilág 60, 146
ész 43
- faji zavargások 126
feladat 9, 19, 36, 81, 85, 99, 114,
 156, 171
felelősségre vonás 152
felemás rendszerváltás 177
felemelkedés 106, 107, 108,
 179, 180
feleség 62, 63
felfogásmód 60, 146
felmérés 39, 40, 165, 167
felvételi előkészítő 52
fenyegetettségérzés 76, 131
festő 25
feszültség 61, 63, 65, 89, 102
feudális mentalitás 101
félelmek 41, 66, 135, 154
férfiak 40, 69, 151, 161
férj 62, 63
filozófia 20, 21, 56, 125, 185
filozófiai felismerések 73
flamand 171
flegmatikus 57
Fodor István 80, 105, 109
fogalomhasználat 94
fogyasztási javak 60, 147
fogyasztói mentalitás 46
formális együttlét 64
forradalom 131, 158
- franciák 109, 120, 128, 138, 139,
 140
Freud, Sigmund 30, 54
Friedrich Anna 89, 90, 91
- gazdasági fejlődés 51
gazdasági felemelkedés 87
gazdasági tényezők 36
gazdasági válság 77, 176
gátlások kiépülése 98
Gegesi Kiss Pál 26
generációs probléma 53
genocídium 83
gének 57, 58
gimnázium 48, 51
globalizálódás 108, 116, 121, 136
gondolat 22, 80, 113, 132, 182
gondolatrendőrök 182
gondolkodás 21, 34, 53, 59, 96,
 112, 182, 183, 185
gondolkodók 106
Görögország 90
Gruber Enikő 12, 20, 21, 23, 36,
 40, 41, 42, 43, 46, 47, 53,
 54, 57, 59, 62, 67, 69, 91,
 92, 101, 103, 111, 125,
 136, 170, 173, 174, 181
Gruik Ibolya 47, 51, 53, 135, 143,
 159, 160, 162, 166, 170
Gruik Zsuzsanna 21, 22, 56, 72,
 74, 77
- gyakorlat 22, 23, 38, 49, 54, 61,
 106, 149, 161, 186
gyakorlati munka 54
gyarmatosítás 120, 179
gyarmatosító állapotok 120
gyávaság 73
gyenge jellemű 69

gyerekek 19, 32, 45, 48, 52, 53, 57,
62, 63, 87, 88, 111, 181
gyermek szocializációja 63
gyermekpszichológia 29
gyilkosságok 79, 80
gyógyítás 30
gyógyszer 64, 68, 163
gyógyszerfüggőség 64
gyökértelenné válás 121
György Júlia 26
győztes hatalmak 91

Habsburg 139
hagyományörzés 112
hangulat 81
hangulatingadozás 20, 21
harácsolás 116
harciaság 128
haszonelv 118, 121
hatalom 51, 69, 70, 83, 84, 88,
93, 97, 106, 107, 122,
143, 177, 183, 184
hatalomra való törekvés 69
határ menti térségek 180
határon túli 91, 103, 104, 105,
115, 116, 117, 118, 119,
120, 140, 141, 142,
171, 174, 175, 177
hatóságok 177
hazudozás 80, 116
háború 80, 84, 85, 103, 110, 152,
169
hátrányos jogszabályok 118
hátrányos társadalmi helyzet 89
házasság 160, 161, 162, 163, 165
helyi közigazgatás 92
helytartó értelmiség 120
Herman Ottó 128, 129
hiábavalóságérzés 186
hidegháború 61, 171
hiedelemrendszer 22
Hippokratész 57
hit 81
Híd 148
hívók üldözése 46
honfoglalás 87, 130, 138
Hornyik Miklós 19, 20, 25, 62,
63, 71, 78, 79, 144, 145,
149, 150, 153
horoszkópkészítők 183
Horváth Ágnes 85, 160
horvátok 138
Horvátország 90
Hódi Sándor 7, 8, 9, 10, 11, 12,
13, 15, 16, 20, 21, 23, 36,
37, 39, 40, 41, 42, 43, 51,
54, 56, 59, 60, 62, 67, 69,
78, 80, 84, 88, 92, 97,
101, 103, 109, 111, 125,
135, 136, 147, 149, 150,
153, 160, 162, 165, 170
humanisztikus pszichológia 145
humánforrások 36
Hunyadi György 26, 133
huszadik század 172

idősebb emberek 74
ideggondozói intézet 43
idegrendszer 40
identitásmegőrzés 112
identitáscsere 83, 107
identitásproblémák 145
identitástudat 105, 110, 111
identitászavar 46, 83
ideologikus 54, 145, 149
ideológiák 46, 72
ifjúság 74, 75
igazságszolgáltatás 55, 56
igénytelen szellemiségű 72
ikrek 58

- Illyés Gyuláné (Kozmutza Flóra) 26
individualista 142, 164
individualizmus 46
individuális 59
indulatok 80, 102, 140
információk 159
intelligenciatesztek 38
interakció folyamat 78
interdiszciplináris 181, 185
interjú 5, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17
interjúalany 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14
interjúkészítés 8
internetes hálózatok 117
interperszonális fenyegetettség 75
intimitás 75, 164
introvertált 40, 62
ipar 42
irodalom 20, 99, 125, 155, 158
irracionális 59
iskolahálózat 51, 52
iskolapszichológus 47
iskolák 35, 48, 51, 52, 106, 111, 147, 158
iskolás gyerekek 34
Izland 173
izoláció 56
- ígéretes tehetségek 49
írók 115, 131, 133, 134
- Japán 155
javak 74, 115, 118, 176
javasasszonyok 183
játszma 55
jellem 128, 133, 135
jelölt 37, 38
- jobboldaliak 140
jogegyenlőség 93, 102
jogsérelem 94
jogsértő magatartás 88, 89
jó 8, 19, 23, 24, 25, 28, 32, 33, 36, 38, 41, 43, 55, 56, 63, 65, 67, 69, 102, 104, 105, 134, 135, 136, 141, 150, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 170
jólét 102, 115, 179
jövőbe investálni 118
jövedelem 61, 65, 119
Jugoszlávia 24, 90, 101, 103, 111, 138, 150, 151, 153, 156, 170
jugoszlávok 83, 105, 110
Jung, Carl Gustav 54, 81
Junger Ferenc 37
- Kabók Erika 97, 98
Kanada 155
Kanizsa 84
kapcsolat 41, 58, 62, 64, 75, 76, 80, 85, 94, 102, 126, 127, 134, 145, 161, 162, 164, 166, 174
kapcsolatrendszer 62, 63, 114
karakterológia 125
Kardos Lajos 26, 28
Kádár-rendszer 174, 177, 178
Kárpát-medence 173
Kelet-Németország 178
kereseti lehetőségek 36
keresztények 140
kényszerhelyzetek 33
képmutatás 128
képviselői rendszer 180
képzés 24, 95, 96, 97, 98
kétkamarás parlament 180

- kétnyelvűség 96
Kézdi Balázs 80
kifejezőkészség hiánya 94, 97
kiközösítés 169
kilátástalan jövő 152
kilátástalanságérzés 86
kimunkált világkép 45
Király János 35, 36, 39, 41,
155, 157, 158
kisebrendűségi érzés 83
kisebbség 99, 101, 105, 107, 179
kisebbségben élők 105, 118,
131, 171
kisebbségben élni 89
kisebbségek 19, 84, 88, 89, 90,
93, 100, 101, 110, 124,
142, 143, 171, 174
kisebbségi 27, 83, 85, 87, 88, 90,
91, 92, 93, 95, 98, 99,
105, 100, 103, 105, 106,
107, 109, 111, 113, 132,
142, 153, 154, 159, 175,
184, 186, 187
kisebbségi komplexusok 83
kisemmizettség 90, 91
kizsákmányolás 179
Kína 155
klasszikus iskolák 48, 49
Klinikai Pszichológiai Labora-
tórium 30
klinikus pszichológus 181
kockázatvállalás 75
kolerikus 57
kollektív erőforrás 118
kommunista 30, 46, 85, 90,
116, 120, 121, 122, 131,
132, 135, 139, 140, 171,
179, 182
kommunista birodalom 90
kommunista diktatúra 46, 85,
131, 182
kommunista eszmék 30
kommunizmus 50
kompetencia 52
komprádor réteg 122
kompromisszumos készség 124
koncepció 60, 91, 146
konfliktusmentes élet 65, 102
konfliktusok 7, 61, 62, 79, 83, 89,
90, 102, 117, 126, 160,
161, 165, 169
konvencionális 32
konzervatívok 140
Kopp Mária 76
koravén fiatal 75
kormány 35, 92, 112, 115, 143,
151, 154, 156
kormánykoalíció 142
korszerkezet 177
Korzika 171
Kossuth Lajos 112
Kossuth rádió 110, 112, 159
Kosovo 171
kosovói albánok 152
kozmpolita 136, 142
kozmpolitizmus 136
költészet 125
könyv 15, 16, 60, 121, 133, 146,
147, 150, 154, 155, 156,
157, 163, 166, 170, 186
köpönyegforgatás 111
környezet 31, 57, 58, 62, 77, 78,
79, 82, 162
környezeti hatás 58
környezetszennyeződés 116
körülmények 10, 19, 35, 36, 76,
84, 89, 104, 114, 122,
130, 143, 156, 159, 160,

- 165, 173, 176, 184, 186,
160
kötelezettségvállalás 174
közbeszéd 140, 179
közkerölcs 80
közélet 51, 80, 187
közéleti szerepvállalás 94, 184
közérzet 65, 71, 80, 81
közmegegyezés 136, 140, 141
közös akarati hiánya 179
közös erőfeszítés 118
közös fellépés 74
közös vállalkozás 116
közösség 34, 62, 64, 83, 87, 93,
100, 108, 110, 122, 127,
128, 157, 159
közösségek felbomlása 46
közösségi érdekek 85
közösségi értékek 117, 179
közösségi felelősség 78
közösségi szerveződés 73
közteherviselés 180
közügyek 115, 118
kreatív 60, 146
Krekity Olga 77, 78
kultúra 55, 71, 72, 73, 87, 93,
94, 97, 98, 111, 114, 117,
120, 121, 126, 127, 135
Kun Miklós 26, 30, 32, 33, 34, 35
kurd 155
kuruzslók 183
kutatók 23, 58, 185
különleges státus 114, 115
- lányok 69
lecsúszó társadalmi rétegek
176
lelkialkat 62, 76, 184
lelki-egészségügyi helyzet 177
lelki élet 28, 55, 148
lelki környezetszennyezés 80
lelki problémák 46
lelki terhelés 30
lelki torzulás 132
lelki zavarok 40
Lem, Stanisław 65
lemondás 75, 97
Lettország 90
lexikon 157, 158, 159
légkör 63
lélek 12, 21, 22, 43, 72, 73, 78,
110, 128, 129, 133, 148
lélekszám 73
lélektan 21, 54
lét 10, 21, 22, 45, 60, 71, 88, 99,
105, 131, 135, 144, 147,
153, 185, 187
létállapot 71, 144
liberálisok 140
lopások 44
- Macedónia 90
maffia 122
magatartásformák 59, 60, 62,
147
magatartásformák és társadalmi
viszonyok 19, 20, 25, 63,
71, 79, 145, 146, 149
magányos 64, 71, 72, 75, 144,
165
magyar 10, 20, 25, 26, 27, 28,
30, 48, 49, 51, 52, 72,
73, 74, 76, 77, 79, 80, 83,
84, 86, 87, 88, 91, 92, 98,
100, 101, 103, 104, 105,
106, 107, 108, 109, 110,
112, 113, 114, 115, 119,
111, 112, 120, 121, 123,
125, 127, 128, 129, 130,
131, 132, 133, 138, 139,

- 140, 142, 143, 154, 158,
159, 161, 170, 171, 173,
174, 175, 176, 177, 178,
180, 184
- magyar államférfi 112
magyar ember 78, 131
magyar identitás 86, 104
magyar intézmények 111
magyar kisebbség 10, 48
magyar kisebbségek 100, 142,
143
magyar kisebbségi pártok 92
magyar kormányok 115, 174
magyar közvélemény 175
magyar nemzet 104
magyar nép 76, 128, 130
Magyar Pszichológiai Társaság
26
magyar szellemiség 51
magyar társadalom 27, 121, 142,
115, 120, 133, 177, 178
Magyar Tudományos Akadé-
mia 111
magyarok 73, 88, 91, 92, 105,
110, 111, 115, 117, 128,
130, 131, 132, 137, 138,
139, , 141, 142, 143, 152,
155, 166, 167, 168, 170,
173, 174, 175, 178, 180
Magyarok Világszövetsége 112
Magyarország 24, 86, 91, 100,
101, 115, 116, 119, 131,
139, 141, 166, 171, 173,
174, 175, 177, 179, 180
magyarság 9, 19, 51, 52, 72, 73,
74, 83, 84, 85, 86, 90, 98,
99, 103, 105, 111, 112,
113, 114, 115, 116, 115,
117, 118, 119, 120, 124,
127, 128, 129, 130, 133,
138, 139, 143, 151, 152,
153, 157, 158, 171, 172,
173, 174, 175, 180, 184
- magyarság vállalása 104
magyarverések 88
manipuláció 117, 136
Marx, Karl 30
marxista elmélet 107
második világháború 37, 131,
133
másodrendű állampolgárok
88, 100
megélhetés 50
megélhetési költségek 61
megélt valóság 71, 144
meggondolatlan döntés 43
megismerés 53, 125, 184, 185
megmaradás 179
megosztottságok 170
megtorlások 83
melankolikus 57
mellébeszélés 73, 146
média 72, 73, 81, 86, 155, 169,
176, 183
médiakomplexumok 178
mélyinterjú 45
Méri Ferenc 26, 29
migráció 46, 117, 126
millennium 129
Milošević, Slobodan 150
minisztérium 48, 52
modern 46, 47, 73, 74, 76, 81, 99,
110, 112, 162, 164
Moldávia 90
Montesquieu, Charles Luis 137
motivációs tesztek 38
mozaiktársadalmak 117
mozaiknemzet 113
mozgási lehetőség 173
mozgásszabadság 151

- mulasztás 43, 153
- multinacionális központok 136
- munkások 36
- működési zavarok 55
- művelődési házak 111
- műveltségbeli hiányosság 53, 54
- művészet 8, 158, 185

- nacionalizmus 94, 102, 143
- Nagy-Britannia 90
- nagyvárosi konglomerátumok 136
- NATO 86, 150, 175
- Náray Éva 98, 101
- nehezen érvényesülő 69
- nemzet 89, 102, 103, 104, 105, 112, 113, 114, 116, 121, 125, 126, 127, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 139, 141, 142, 158, 159, 171, 173, 174, 184
- nemzet iránti felelősség 174
- nemzetállam 102, 108, 135
- nemzetáruló 135, 136
- nemzetegyesítés 114
- nemzetek közötti viszonyok 85
- nemzeteszme 133, 141
- nemzeteszmény 104, 113
- nemzetfogalom 113, 135
- nemzethez való tartozás 134, 172
- nemzeti azonosságtudat 135
- nemzeti célok 74
- nemzeti egyetértés 174
- nemzeti elfogultság 143, 169
- nemzeti elv 102
- nemzeti értékek 140
- nemzeti érzelmek 135
- nemzeti érzés 102, 103, 116, 136
- nemzeti felelősségvállalás 175

- nemzeti hagyományok 142
- nemzeti hovatarozás 103
- nemzeti identitás 105, 108, 109, 110, 111, 112, 116, 117, 135, 145, 170

- nemzeti integráció 113, 132, 142
- nemzeti jellegzetességek 117
- nemzeti karakter 108, 125, 126, 127, 128
- nemzeti kérdés 83, 102
- nemzeti konszenzus 172
- nemzeti közösségek 92, 94, 95, 97, 104, 108, 135, 136
- nemzeti kultúrák 94, 135
- nemzeti önazonosság 83, 172
- nemzeti öntudat 87
- nemzeti összetartozás 126
- nemzetiség 93, 97, 99, 100, 101
- nemzetiségi kultúrák 97
- nemzetközi támogatás, 89
- nemzetrészek 103, 111, 113, 114, 132, 154, 159, 173, 174, 175, 178
- nemzetstratégia 43, 80, 82, 112, 113, 115, 116, 124, 170, 180
- nemzetstruktúra 113, 114, 172, 173
- nemzettudat 103, 109, 120, 135, 136, 172, 173
- neurotikus 45, 60, 62, 71, 144, 147
- neurózis 46, 79
- nevelők 44, 81
- nevelés 48, 51, 53
- nevelési tanácsadó szolgálatok 148
- németek 109, 128, 138, 139, 178

- Németh László 119, 128
Németország 178
népcsoportok 90
nép 51, 74, 76, 77, 79, 84, 86, 89,
90, 91, 93, 95, 102, 107,
108, 116, 117, 120, 123,
124, 125, 127, 128, 129,
130, 131, 132, 133, 137,
138, 139, 140, 143, 152,
154, 155, 166, 167, 168,
169, 170, 171, 172, 178,
179, 180
népesség 110, 117, 127, 169,
172, 176, 177
népességmozgások 46
népi-urbánus vita 27
néprétegek elszegényedése 49
néptömegek 171
normakövetés 177
normák 39, 60, 62, 126, 127,
146
normális 59, 134
Norvégia 173
nők 40, 69, 161

nyelvek asszimilációja 95
nyelvi egyenjogúság 93, 94
nyelvi közösségek 97
nyelvi kulturális közösség 112
nyelvi kultúrák 95, 97, 134
nyelvi romlás 94
nyelvismeret 94
nyelvtanulás 96, 97
nyereségvágy 121
nyilvánosság 88, 182
Nyugat 50, 138, 139, 152, 153
nyugdíjas korosztály 117
nyugtatók 64

oktatás 41, 51, 52, 106
olaszok 128, 138
Olaszország 171
orientációs keret 177
oroszok 128
Oroszország 90
ország 89, 90, 104, 110, 112, 130,
135, 151, 158, 159, 170,
172, 178
Országos Ideg- és Elme-
gyógyászati Intézet 30
otthonalanságérzés 131

óraszám 52
óvodáskorú gyermekek 145

önbesorolás 134
önbeteljesítő jóslat 127
öncenzúra 99
önélgűlttség 43
önépítkezés 77
öngyilkos 21, 78
öngyilkosjelöltek 78
öngyilkosság 34, 44, 46, 77,
78, 79, 80, 177
öngyilkosságok gyakorisága 75
öngyógyítás 24
önismeret 43, 100, 169
önismereti tesztek 57
önkép 45, 46, 137, 166, 169
önművelés 96
önstorozás 132
önpusztítás 80, 154
önrendelkezés 116, 170
önszerveződés 85, 86, 111
örökbefogadó szülők 45
öröklődés 57
összefogás 74, 120
ösztönös szabályozás 82

- Palics 32
paradigmaváltás 172
partnerek 43
Pataki Ferenc 26
patópálos lelki magatartás 131
patriarchális 62, 63
páciens 67
pártállam 186
pártok 27, 84, 92, 104, 105, 110,
111, 113, 175, 176, 177,
179, 180
pártok diktatúrája 177
párválasztás 102, 148
pedagógusok 98
Pertics Péter 43, 69, 70, 79, 80, 81,
82, 103, 113, 116, 124
piac 176
piaci elvek 179
pluralizmus 140
polgárháború 89
politika 10, 88, 90, 97, 120, 121,
124, 126, 141, 154, 169,
183, 187
politikai érdekképviselő 104
politikai érdekszerveződés 84
politikai fordulat 49, 176
politikai kérdések 10
politikai készség 183
politikai közösség 83
politikai önszerveződés 86
politikai polarizáció 174
politikai rendszer 184
politikai szándék 114
politikai törekvés 176, 184
politikai változások 157
politikai viszonyok 137
politikuskok 50, 51, 70, 86, 91,
101, 107, 115, 119, 122,
134, 137, 138, 159, 175,
178, 183
Popper Péter 26, 28
porhintés 88
Portugália 90
pozitivizmus 145
pozitív viszonyulás 170
praxis 38, 54
privatizáció 179
Prohászka Lajos 130
pszichiáter 25, 80
pszichiátria 20
pszichikum 56
pszichoanalízis 30, 31, 54
pszichológia 20, 21, 22, 23, 26,
27, 28, 29, 32, 35, 47, 53,
54, 55, 56, 57, 59, 60, 71,
77, 79, 89, 126, 131, 133,
137, 144, 145, 146, 147,
148, 149, 157, 162, 181,
183, 184, 185, 186
Pszichológiai Intézet 26
pszichológiai iskola 184
pszichológiai ismereteink 40
pszichológiai kérdések 186
pszichológiai kutatások 137
pszichológiai laboratórium 38
pszichológiai tesztek 38
pszichológiai tudás 149, 183
pszichológiai vizsgálatok 44,
126
pszichológus 8, 15, 19, 21, 23,
24, 25, 28, 30, 35, 36, 37,
38, 39, 43, 48, 51, 55, 58,
59, 67, 68, 69, 74, 145,
177, 150, 153, 154, 157,
160, 182
pszichológusképzés 30
Putnoky Jenő 26

- rab 56
radikalizmus 176
Ranschburg Jenő 26
Ravasz László 131
rádió 9, 97
realitás 126
reformiskolák 49
regionális 167, 169, 171
remekművek 66
rendszer váltás 27, 28, 50, 85, 110,
116, 117, 119, 121, 171,
174, 175, 176, 177, 180
restség 73
rezignáció 61
rezignált 74, 75
riporter 7, 10, 97
Románia 90, 166, 173
románok 138, 139, 143, 167,
168, 169
romló életszínvonal 116
Rorschach-teszt 31
rossz 41, 42, 55, 56, 63, 64, 71,
74, 78, 82, 87, 91, 102,
117, 122, 138, 141, 144,
150, 153, 160, 161, 164,
165, 166, 167, 177
rossz helyzetmegítélés 153
Rónay Jácint 127
rövidlátó szemlélet 118

sajtó 50, 72, 73, 86, 88
Salamon Jenő 26
schengeni övezet 173
segítő szándék 186
segítségnyújtás 54, 60, 147
Seidman, Irving 8, 12, 13
sérelmek 172
sikerek 74, 158
sikerfigurák 50
Sinkovits Péter 59, 60, 146, 147

Skócia 170
sokoldalúság 181
sorscsapások 130, 131, 132
sorsformáló 62, 102
spanyolok 128
Spanyolország 90
stigma 31
stratégia 92, 113
stressz 40
strukturálatlan interjú 10
Svájc 173

Szócs Zoltán 123
szabadság 103, 139
szabadságharc 112, 128
szabadságjogok 151
szabadságvesztés 56
szakmai színvonal 52
szangvinikus 57
Szaniszló Ferenc 73, 74
számonkérés 52
Szegedi Márton 26
szegénységi küszöb 119
Szekfű Gyula 133
szektavezetők 183
szellem emberei 50
szellemi áramlatok 133
szellemi átalakulás 86
szellemi elit 27
szellemi felemelkedés 85
szellemi határok 98
szellemi közeg 72
szellemi slamposság 121
szellemi tőke 50, 158
szellemi termék 121
szellemi többlet 126
szellemi vezetőréteg 87
személyi érettség 134
személyi kapcsolatok 62
személyi kapcsolatrendszer 63

- személyi sajátosságok 184
személyi sokféleség 95
személyiség 9, 29, 30, 44, 46, 53,
55, 56, 59, 62, 72, 82, 83,
96, 134, 172
személyiségelmélet 59
személyiségtesztek 38
személyiségtípusok 40
személyiségvizsgálatok 44
személyiségvizsgáló tesztek 45
személyiségvonások 59
szemléletmód 36, 104
szemléletváltás 52, 86, 145
szenvedélybetegek 64
szenvedélybetegségek 46, 177
szenvedés 81
szerbek 52, 84, 86, 88, 91, 93,
101, 105, 106, 109, 110,
111, 138, 139, 143, 153,
166, 167, 168, 169
Szerbia 85, 86, 90, 91, 101, 105,
107, 153, 155, 157, 166,
169
szerelem 46, 160, 164, 165
szerelmi házasságok 102
szerencselovagok 111
szerepek 59
szerepkörök 181
szeretet 165
szervezetek 91, 92, 104, 112,
154, 176
szervi károsodások 40
Széchenyi István Stratégia-
kutató és Fejlesztési
Intézetet 157
Széchenyi István 112
szétdaraboltság 141
széthúzás 115
szétszakított nemzetrészek 114
szilárd identitás 101
Szlovákia 90, 173
szlovákok 109, 138, 139, 143, 167,
168, 169, 170
szocialista rendszer 84
szocializáció 59, 60, 71, 111,
146, 147
szocializációs mechanizmusok
60, 146
szocializmus 48, 107
szociális 27, 32, 53, 61
szociális helyzet 32
Szokolai Zsuzsanna 85
szolgalelkűség 100, 129
szomszéd országok 174
szomszédos államok 175
szorongás 62, 64, 98, 99
Szovjetunió 90, 170
szócikkek 159
szókincs 94, 97, 98
szólásszabadság 151
szökések 44
sztereotípiák 128, 133, 137, 138,
140, 141, 142, 143, 169,
170
sztrájk 61
szubjektív 71, 144, 157
szuverenitás 100
szükségletek 60, 81, 147, 148,
149
szülők 32, 44, 62, 81, 105, 106
szülőföldön való boldogulás 175
szürkeállomány 49, 50
tőkefelhalmozás 176
tőketulajdonosok 178
talajtalanság 100
tanácsadás 30, 183
tanárok 19, 23, 26, 51, 52
tanító 25, 111
tanulmányok 146, 186

- tanulók 48, 52, 106
tapasztalatszerzés 7, 118
Tari István 63, 67, 68
Tarján Valéria 69
tájékozódás 95, 117
tárgyi feltételek 36
társadalmi egyenlőtlenségek
169
társadalmi elfogadottság 76
társadalmi erőforrások 178,
179
társadalmi érvényesülés 83
társadalmi-gazdasági egyen-
lőtlenségek 119
társadalmi gyökértelemné válás
117
társadalmi hátrányok 93
társadalmi igazságosság 7, 178
társadalmi körülmények 76, 127
társadalmi megosztottság 140
társadalmi munkamegosztás
181
társadalmi nyilvánosság 83
társadalmi tagolódás 84
társadalmi változások 56, 85
társadalmi viszonyok 55, 60,
63, 147
társadalom 10, 24, 27, 28, 32,
41, 46, 59, 60, 68, 76,
80, 81, 82, 88, 115, 117,
118, 119, 120, 121, 133,
135, 136, 147, 149, 176,
177, 178, 184, 186
társadalom mentális romlása 80
társadalomban való érvénye-
sülés 177
társadalomtudományi értelme-
zések 175
társalgás 75
társtalanság 64
tehetséggondozás 47, 51, 52, 53
telefonbetyárok 68, 69
televízió 72
teljesítmény 52, 160
teljesítményigény 76
temperamentum 128
tenyérjósok 183
terapeuta 53, 153, 181
terápiás jellegű 56
természetes szaporulat 117
természeti környezetszennye-
zés 80
természeti törvények 22
természettudomány 22, 185
Ternovác István 110, 112
területfoglaló követelések 143
területi és személyi elvű auto-
nómia 92
területi szétszabdaltság 173
teszt 31, 37, 38
témakörök 14, 15
tények 72, 157
társaság 159, 166, 173
tévé 9, 40, 97, 106, 121
tiltás 46
típusok 41, 57
tolerancia 88, 89, 121, 152, 153
totális adaptáltság 32
Tóth Sz. László 77
többynelvűség 95
többpártrendszer 85, 150
többségi nyelv 93
tömeglélek 73, 74
tömegmozgalom 154
tömegtájékoztatás 51
tömegtársadalmak 117, 136, 182
Törökország 90
törökök 139
történelem 94, 102, 123, 124,
126, 132, 133, 138, 153

- történelmi időszakok 27, 28
történelmi igazságtalanságok
132
történelmi múlt 115
történelmi visszalépés 136
törvény 80
törvénytörés 116
Tőkés László 103
tragédia 77
transznacionális vállalatok
178
trauma 83
Trianon 91, 104, 108, 120, 141,
178
tudat 49, 72, 78, 88, 99, 105, 106,
120, 170, 171, 184, 185
tudatos életszervezés 82
tudatos önismeret 43, 56
tudatváltás 86
tudás leértékelődése 49
tudásban rejlő lehetőségek 49
tudásszomj 183
tudomány 8, 21, 22, 23, 53, 54,
56, 72, 77, 121, 125, 148,
149, 158, 163, 181, 185
tudományelmélet 71, 144
tudományos elemzések 73
tudományos felismerések 22
tudományos hipotézis 60, 146
tudományos igazságok 22
tudományos ismeret 57
tudományos koncepció 58
tudományos kutatómunka 41,
54
tudományos társaságok 111
tudományos téma 57
tudományos vizsgálódás 54
tudós 22, 49, 65, 115
tulajdonságok 38, 58, 127, 128,
164, 167, 168
túlélési képesség 123
túlkondicionálás 62
Ukrajna 90
ukrán 143
uralkodni akarás 183
uralkodó politikai garnitúra
179
Utasi Jenő 157
új adózási rendszer 180
új alkotmány 180
új államok 171
új életideál 116
új gazdasági berendezkedés
180
új milliomosok 49, 50
új nemzedék 88
új tőkésosztály 176
Újvidék 7
Vajda János 54, 147, 149
Vajdaság 87, 98, 109, 110, 153,
161, 162, 167
Vajdasági Magyar Közéleti
Lexikon 158
vajdasági magyarok 73, 85, 108,
110, 123, 156, 173
vajdasági magyarság 9, 51, 72,
73, 83, 84, 85, 86, 90, 98,
99, 152, 153, 157
vakhit 67
vallón 171
valóság 22, 41, 49, 53, 54, 71,
72, 76, 95, 134, 144, 157,
178, 184
vádaskodás 116, 136
vágyak 44, 76, 81
választások 117
vállalkozó kedv 117, 176

- vállalkozói szféra 50
- vegyes házasság 83
- verekedések 44
- veszteség 34, 40, 130
- vezető réteg 51, 52
- világ 15, 20, 21, 22, 23, 27, 48, 50, 51, 53, 56, 60, 73, 75, 82, 88, 95, 96, 107, 111, 116, 117, 120, 121, 131, 138, 141, 146, 152, 155, 158, 179, 182, 184
- világpolitikai helyzet 174
- világrend megváltozása 86
- viselkedés 22, 36, 47, 58, 59, 60, 80, 146, 177, 178, 185
- viselkedési rendellenességek 79
- viselkedésminták 62
- víziók 49
- vonatkoztatási rendszer 105
- Wales 170
- Woodworth, Robert Sessions 28
- zárkózott 62
- zeneszerző 25
- Zenta 84
- zűrzavar 177, 178
- zsarolás 78, 79
- zsákutca 176
- zsenik 22, 66
- zsidó 26, 27, 109

Tartalom

<i>I. fejezet: Az interjú mint kutatási módszer</i>	5
Mi az interjú?	7
Felnőtt mesék	7
Az interjúkészítés célja	8
Az interjúkészítés technikája	8
Az interjúalany	8
Az időbeliség	9
Az életrajz szerkezete	9
Fókuszált élettörténet	10
Az értelmezés többértelműsége	10
Közös munka	11
A motiváltság	11
A személyes érintettség	12
A kutatási módszer	12
A szavak hitelessége	13
Időrend és tematikus sorrend	13
Klasszifikáció	14
Névvel vagy névtelenül	14
Kvalitatív kutatás	15
Kinek készült a munka?	15
<i>II. fejezet: Pályakép az interjúk tükrében</i>	17
Utam a pszichológiához	19
Egyetem, tanárok	23
Tanulóiévek, tanítómesterek	25
Popper Péter	26
Kardos Lajos	28
Mérei Ferenc	29
Kun Miklós	32
Szakmai tapasztalatszerzés (1975–2007)	35
Pszichológus? Mit akar itt?	35
A munka ésszerűsítése és humanizálása	36
Alkalmasságvizsgálatok	37
A tesztek	38
„Figyeljük magát!”	39
Kutatómunka	40
Minden mindennel összefügg	41

Klinikai pszichológia	42
Ismerjük-e önmagunkat?	42
A lelki egészség ismérvei	45
Nem csak kenyéren él az ember	46
Oktatás, tehetséggondozás	47
Úton a „galaktikus tudathoz”?	49
A szélhámosoknak áll a világ?	50
A tehetséggondozásról	51
Elmélet és gyakorlat	53
A bűnhődés paradoxona	55
Személyiség és társadalom	57
Viselkedésformák	57
A gének szerepe	57
Ikerkutatások	58
A szocializáció	59
Változás az emberek viselkedésében	61
A személyi kapcsolatok világa	62
Beszélhetünk-e deviáns lelkialkatról?	63
Kábulat és alkotás	64
Félelmünk vakfoltjai	65
A narkósok betegek?	67
Milyen személyek a telefonbetyárok?	68
A hatalommal járó személyiségváltozások	69
Társadalmi közérzet	71
Kultúra és közérzet	71
A délvidéki magyarok lelkiállapota	73
Öngyilkosság, depresszió	77
Az érték- és normarendszer összeomlása	80
Az értelmes élet hiánya	81
Mentális vírusok	82
Kisebbségi lét – kisebbségi tudat	83
Négyfelé tört magyarság	84
Politikai önszerveződés	85
Jogállamra van szükségünk	87
Kisebbségi lét – kisebbségi tudat	88
Kisebbségben, feszültségben	89
Autonómia a konfliktusok megelőzésére	90
Az autonómia esélyei	91

Nemzeti identitászavarok	93
Az államnyelv kísértése	93
A nyelvi kultúra romlásának következményei	93
A nemzetek összeolvadásának rögeszméje	94
A „képzés nyelve” és a „konyhanyelv”	95
Hogyan serkentsük a nyelvtanulást?	96
Az anyanyelvről való „önkéntes lemondás” mítosza	97
Önmagunk vállalásától való félelem	98
Cenzúra és öncenzúra	99
Kisebbség vagy nemzetiség?	99
Nemzettudat – nemzetpolitika	102
Mennyire beteg a nemzet?	102
A kisebbségi tudat torzulása	105
Asszimiláció és diktatúra?	107
A globalizálódó világ	107
A nemzettudat változásai	109
Az identitásmegőrzés esélyei	111
Van-e magyar nemzetpolitika?	112
A politikai akarat összehangolása	113
Tézisek egy új nemzeteszmény megteremtéséhez	113
Egy történelmi esély elszalasztása	114
A nemzetstratégia mentális akadályai	115
Másfél évtizeddel a rendszerváltás után	116
Nyugdíjasok formálják a politikát?	117
A közügyek iránti közömbösség	118
A műveltség és a gazdasági mutatók	119
A helytartó értelmiség	120
Mit várhatunk a jövőtől?	121
Mitől várható a dolgok jobbrafordulása?	122
A népek metamorfózisa	123
Nemzeti karakter	125
Van-e nemzeti karakter?	125
Mi a nemzeti karakter?	127
A magyar nép arca és jelleme	128
„A hőkölő harcok népe”	129

	■■■
A folytonos veszteségérzés	130
Az otthontalanságérzés	131
„Ej, ráérünk arra még!”	131
A „történelmi igazságtalanságok”	132
Mi a magyar?	133
Ki a magyar?	133
Nemzetiek és „nemzetáruló kozmopoliták”	135
Nemzeti sztereotípiák	137
A magyarság nyugati megítélése	138
Magyar–magyar sztereotípiák	140
Milyennek látnak bennünket	
Magyarországról?	141
Hogyan tekintenek a határon túli	
magyarok az anyaországiakra?	142
A szomszéd népek magyarságképe	143
Munkák	144
Létélmény és valóság	144
Magatartásformák és társadalmi viszonyok	145
Illúziók nélkül	147
Pszichológia és ideológia	149
Jugoszlávia bombázása	150
Légüres térben	153
Magyarok a forrongó Szerbiában	155
Ki kicsoda?	157
Köszönöm, drágám!	160
Nemzeti önkép	166
Schengen után	170
A „szülőföldön való boldogulás”	175
A magyarság helyzete	175
A rendszerváltás nyertesei és vesztesei	176
Demográfiai és mentális problémák	177
A jövő forгатókönyvei	178
Az „európai jövőmodellel”	179
Visszatekintés	181
	■■■

III. fejezet: Mellékletek

Az interjúkészítők névsora	191
Az interjúk címjegyzéke	192
Az interjúk bibliográfiai adatai	196
Az interjúk időbeli megoszlása	200
Az interjúk leggyakoribb témakörei	201
Név- és tárgymutató	203

Gruber Enikő
Hódi Sándor 100 interjú tükrében
Vajdasági Magyar Művelődési Intézet
Zenta, 2008

Felelős kiadó és szerkesztő: Hajnal Jenő
Recenzens: Hózsza Éva
Olvasószerkesztő és korrektor: Buzás Márta
Műszaki szerkesztő: Beszédes István

Készült az újvidéki Verzál Nyomdában
500 példányban

ISBN 978-86-86469-08-3

CIP – A készülő kiadvány katalogizálása
A Szerb Matica Könyvtára, Újvidék

159.9:929Hódi S.(047.53)

HÓDI Sándor 100 interjú tükrében / [összegyűjtötte Gruber Enikő].
– Zenta : Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, 2008 (Újvidék : Verzál).
– 221 str. ; 22 cm

Tiráž: 500. – Registri.

ISBN 978-86-86469-08-3

1. Hódi, Sándor
a) Ходи, Шандор (1943–) – Интервјуи

Vajon milyen szálra fűzhetők fel Hódi Sándor gondolatai, szavai, tapasztalatai? Mi az, ami eddig nem volt világos, és a száz interjú alapján összeállított pályaképek elkészítése után világossá vált? Miért jelentős Hódi Sándor egészséggel, betegséggel, családdal, nemzettel, hatalommal, igazsággal, elnyomással, tudással, emberismerettel, stb. kapcsolatos gondolata, tapasztalata?

Meglátásom szerint a könyv minden olvasója találhat hasznosítható gondolatokat a maga számára. Hódi Sándor – bármiről legyen is szó – mindig közérdekű témákat boncol. Pszichológusként, íróként, politikusként az életünket megnehezítő jelenségekre, a bonyolult élethelyzetekre keresi a választ, a magyarázatot. Szakmai életrajza olyan új ismereteket tartalmaz, amelyek révén elmélyültebb önismeretre tehetünk szert, könnyebben eligazodunk az emberi kapcsolatok világában és önmagunkon.

(Gruber Enikő)

Az önismeret elmélyítésének és vele együtt a sikeres életstratégia kialakításának mindennapi magától értetődő formája a másik emberrel: szülővel, házastárssal, baráttal, egy szakemberrel való meghitt beszélgetés, hiszen nem tudjuk magunkat mások hatása alól kivonni. Mindenki hat ránk valamilyen módon, akivel kapcsolatba kerülünk, ahogyan mi is hatunk másokra. És mindenki személyiségének a teljességével hat a másik emberre: tudásával vagy tudatlanságával, építő kritikájával vagy sértő szándékával, jellemével vagy annak hiányosságaival, ügyességével vagy ügyetlenségével, hitével vagy hitelességével, szorgalmával vagy lustaságával, kiállásával vagy gyávaságával. Az egymásra való hatás ezért sohasem semleges: épít, vagy rombol, amelyek következményeit nehéz előre megjósolni.

(Dr. Hódi Sándor)

